

соціуму. Найважливішими детермінантами соціокультурної трансформації виступають ціннісні зміни як на рівні суспільства в цілому, так і на груповому та особистісному рівні.

Цінностями є все те, що вносить принцип порядку у соціокультурну реальність, перетворює соціальний хаос на життєздатні впорядковані структури. У соціології цінності розглядаються основним чином як соціально-нормативні регулятори суспільного життя і поведінки людей, як фундаментальні норми, що забезпечують цінність соціального організму. Система цінностей визначає визнані суспільством критерії, на основі яких здійснюється контроль за діяльністю людей та регулюється їх поведінка. Кожна культура створює свою систему ціннісних орієнтирів, які стають взірцем, визначають спрямованість вчинків індивідів і суспільства, отже, цінності є мотиваторами дій. Система цінностей регулює поведінку людей у суспільстві, виступає орієнтирами при виборі способу дій, формує цілі і веде до їх досягнення.

Цінності, пропоновані суспільством, особистість «засвоює» і «привласнює» вибірково. Ціннісні орієнтації – це особлива сфера свідомості, що виявляється у фіксованих установках щодо тих елементів соціальної дійсності, які для індивіда становлять інтерес і значимість. Проблема становлення й укорінення демократичних цінностей є однією з основоположних у дослідженні соціокультурних трансформацій, що відбуваються зараз у постмодерних суспільствах. Процес соціокультурної трансформації, і у глобальному значенні, і в локально українському, одночасно характеризує цілеспрямованість та стихійність, універсалізацію та індивідуалізацію соціальних і культурних форм суспільного буття, інноваційність та традиційність соціальних практик. Інституціональні, групові та особистісні зміни, що при цьому відбуваються також відрізняються суперечливими тенденціями, головним джерелом і рушійною силою яких виступає трансформація соціетальних, групових та індивідуальних цінностей і ціннісних орієнтацій, у тому числі виникнення альтернативних ціннісних систем і конфлікт між ними.

Процес соціокультурних змін, проходить і в Україні. Він проявляється в присутності суперечливих феноменів прогресу та кризи, співіснування традиціоналізму і модернізації, соціального протесту і підтримки. З одного боку Україна є частиною глобального світу, і їй властиві всі загальні характеристики соціокультурної трансформації, з іншого – в контексті свого історико-культурного і політично-державного розвитку має свою специфіку. Україні властивий стан соціокультурної невизначеності. Дослідники трансформаційних змін в українському суспільстві найприроднішим визначають формування змішаного (ідеалістичного) соціокультурного типу. Цей тип потребує виваженого балансу між духовними (або за Р.Інглхартом постматеріалістичними) та матеріальними